

Åtterrapportering till Näringsdepartementet avseende strategiska kompetensmedel 2018, Dnr N2017/03258/BSÄ (delvis)

Inledning

RISE Research Institutes of Sweden Holding AB har av regeringen för 2018 tilldelats 740 MSEK i strategiska kompetensmedel (SK-medel) för att stärka den svenska institutssektorn inom RISE-gruppen, koncernerna RISE och Swerea. I enlighet med budgetpropositionen skall medlen användas för kompetensuppbyggnad hos instituten i RISE gruppen, för strukturåtgärder för att skapa en sammanhållen institutssektor samt för driften av RISE AB.

Den 25 juni 2018 gjordes en nedströmsfusion vilket innebar att RISE Holding, som tidigare var moderbolag i RISE-koncernen, fusionerades med det helägda dotterbolaget RISE Research Institutes of Sweden AB (RISE AB). Fusionen innebar att RISE AB blev moderbolag i koncernen, nu direktägt av Regeringskansliet, och att RISE Holding upphörde att existera som juridisk person. Nedan följer därför RISE AB:s redogörelse för medlens användning liksom resultat och effekter under 2018 som efterfrågas enligt ägaranvisningar antagna vid RISE bolagsstämma 2018-04-19. Eftersom såväl RISE som Swerea/Swerim omfattas av de strategiska kompetensmedel, redovisas samtligas verksamheter samlat i denna rapport.

Ytterligare information om pågående satsningar och utfallet från 2018 beskrivs i RISE årsredovisning.

2018 – RISE fortsätter att växa och Swerea går in i RISE

Instituten i RISE-koncernen har fortsatt att växa under 2018. Intäkterna från offentliga finansiärer tagna i konkurrens har ökat med ca 125 MSEK eller med 17 % medan näringslivsintäkterna har ökat med 117 MSEK eller ca 10 %. Intäkterna från offentliga aktörer ingår. Den totala omsättningen i verksamheten (inklusive Swerea) har ökat, från 3 398 miljoner 2017 till 3 780 MSEK 2018, en ökning med 382 miljoner kronor eller 10 %. Av intäkterna utgjordes 51 % eller 1 914 MSEK av näringslivsintäkter.

Under 2016 gick SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, Innventia och Swedish ICT, som låg under RISE Holding, samman och bildade RISE AB. Swerea, som också låg under RISE Holding valde då att stå utanför. Under 2018 har dock integrationsprocessen inom RISE-gruppen fortsatt och från 1 oktober 2018 ingår huvuddelen av Swerea; IVF, SWECAST, SICOMP och delar av KIMAB; i RISE AB. Resterande delar av KIMAB och MEFOS har gått samman i koncernen Swerim som ägs till 20 % av RISE AB.

I RISE-koncernen har verksamheten under 2018 drivits i fem divisioner; Bioekonomi, ICT, Samhällsbyggnad, Biovetenskap och material samt Säkerhet och transport. Sedan delar av Swerea inkorporerats i RISE har en sjätte division etablerats; Produktion och material. Inom dessa sex divisioner samlas i huvudsak den kompetens som finns inom koncernen. För att stärka samverkan mellan de olika divisionerna och kunna ta fram attraktiva erbjudanden till näringsliv och offentlig sektor har fem affärs- och innovationsområden etablerats; Digitalisering, Energi och biobaserad ekonomi, Hållbara städer och samhällen, Hälsa och life science samt Mobilitet. Ytterligare ett, Materialomställning, är under utveckling.

Inom Swerea har medlen fördelats mellan de fem bolagen.

Strategiska kompetensmedel för förnyelse och samverkan i institutssektorn

RISE tilldelades för 2018 totalt 740 MSEK, en ökning med 100 MSEK i förhållande till föregående år i enlighet med forskningspropositionen Kunskap i samverkan, Prop. 2016/17:50. Enligt propositionen ska ökningen endast tilldelas verksamhet som sedan den 1 april 2016 är helägd av staten, dvs RISE AB och inte Swerea. I enlighet med detta har RISE beslutat att till Swerea fördela samma tilldelning som för 2017 men med indexuppräknningar, totalt 129 MSEK.

I tabellen nedan redovisas fördelningen av SK-medlen till instituten för 2018.

Institut	SK-tilldelning 2018 (MSEK)
RISE	611
Swerea	129

Samverkansinitiativ bidrar till ökade FoU-intäkter

Samverkansinitiativ inom RISE används för att stärka samverkan mellan de olika divisionerna. Deras syfte är att utveckla erbjudanden inom RISE affärs- och innovationsområden. Besluten om satsningar på samverkansinitiativ är årsbaserade. Efter ett år utvärderas de och nytt beslut tas om eventuell fortsättning baserat på utvärdering och omvärldsanalys. Målet är en årlig förnyelse av ca hälften initiativen. Under 2018 finansierades 38 st samverkansinitiativ med sammanlagt 44 MSEK.

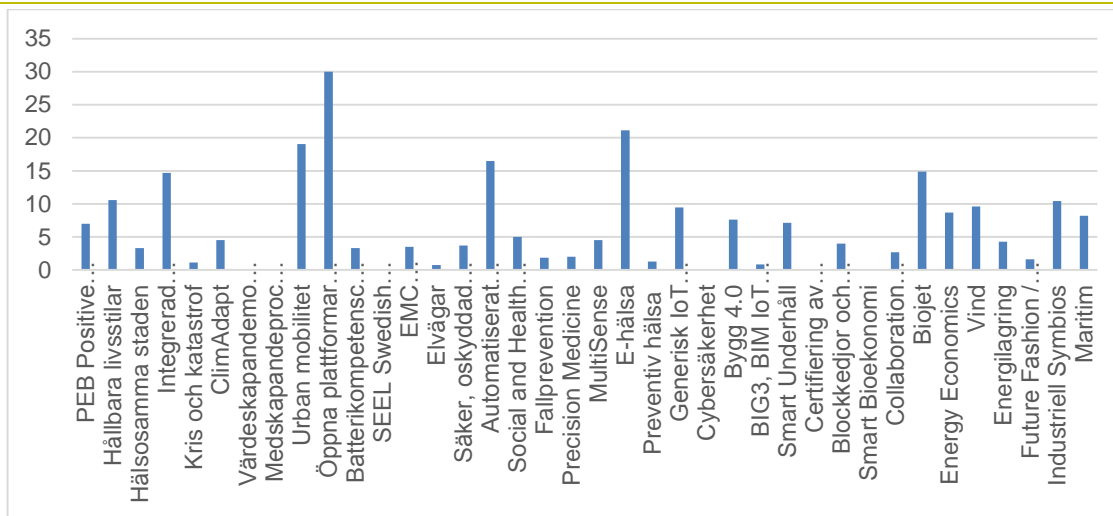

Fig 1: Uppväxling av satsade SK-medel till FoU-intäkter för samverkansinitiativ

I figur 1 redovisas samtliga 38 samverkansinitiativ och hur mycket satsade SK-medel växlats upp till externa FoU-intäkter. Av satsade 44 MSEK har 304 MSEK FoU-intäkter genererats, en uppväxling på 6,9 ggr.

Kompetensplattformar

En Kompetensplattform-satsning sträcker sig över 8 - 9 år och ska långsiktigt bygga ny eller stärka befintlig kompetens, som på sikt kan utgöra bas för RISE-koncernens erbjudande av innovativa tjänster till näringslivet och till det omgivande samhället. Utgångspunkten är att de kompetensplattformar som utvecklas ska bli nationellt ledande och internationellt konkurrenskraftiga. Inom RISE fanns vid ingången till 2018 totalt 19 st kompetensplattformar. Kompetensplattformarna utvärderas kontinuerligt genom proaktiv uppföljning och årlig skriftlig utvärdering. Under 2018 beslutades det om sex nya kompetensplattformar. Totalt finansierades kompetensplattformar under 2018 med 46 MSEK.

Strukturmedel

RISE har sedan tidigare finansierat strukturmedelsprojekt som en del i att bygga en sammanhållen institutssektor. Genom konsolideringen av RISE har en del av de projekt som finansierats som strukturmedelsprojekt numera övergått till kompetensplattformar eller samverkansinitiativ. Numera definieras strukturmedelsprojekt som projekt som ska skapa ett större värde för RISE kunder och partners genom att stärka samverkan med Swerea alternativt inkubera satsningar på nya strukturer inom koncernen. Under 2018 satsades totalt 17,7 MSEK på strukturmedelsprojekt.

Stärkt konkurrenskraft och förnyelse i näringslivet

Näringslivsintäkter fortsätter att öka

Näringslivet är forskningsinstitutens största kund. Institutet samarbetar med näringslivet dels i forsknings- och innovationsprojekt finansierade av offentliga aktörer, t.ex. Vinnova eller EU, dels genom uppdrag som instituten utför åt företagen. I dessa utnyttjas den kompetens som byggts upp hos forskningsinstitutet, bl.a. med stöd från SK-medel. Uppdragsprojekten

finansieras i sin helhet av näringslivet utan användande av SK-medel och levereras till marknaden på marknadsmässiga villkor.

En mätare på attraktiviteten för de erbjudanden som RISE tar fram med SK-medlen är i vilken utsträckning de utnyttjas av företagen. I det nedanstående redovisas ett fortsatt högt utnyttjande av forskningsinstituterna av näringslivet, något som vi tolkar som att våra erbjudanden är attraktiva och bidrar till konkurrenskraft i näringslivet.

Institutens näringslivsintäkter har fortsatt att öka och under 2018 var de sammanlagda näringslivsintäkterna 1 914 (1 754) MSEK varav intäkter från offentliga aktörer utgjorde 200 (200) MSEK.

Stöd till SMF en viktig del i RISE och Swereas verksamhet

Stöd till Små och medelstora företag, SMF, är en viktig del av RISE och Swerea/Swerims verksamhet. RISE SMF-kontor utvecklar och samordnar RISE arbete gentemot SMF bl.a RISE erbjudanden och förmåga att skapa effektiva strukturer för att bli ETT RISE i vårt arbete med SMF. Arbetet baseras på den koncerngemensamma SMF-strategin som togs fram under 2018. I arbetet har Swerea deltagit.

Genom att stärka samarbetet med för RISE viktiga externa samarbetspartners och genom att öka sin regionala närvaro underlättas möjligheterna för fler SMF att få tillgång till RISE kompetens. Kombinerar RISE dessutom sitt erbjudande med andra viktiga parter i innovationssystemet skapas ökat värde för SMF. Under 2018 bildades ett externt SMF-råd som bidrar till att fånga upp viktig klokskap kring utvecklingen av RISE SMF- arbete, samt att stärka relationen med dessa samarbetspartners.

För att förbereda införandet av en indikator för SK-medel inom SMF-området har RISE under 2018 genomfört en noggrann inventering av SMF-intäkter för att säkerställa att dessa registreras korrekt. Inventeringen visade att de tidigare siffrorna överskattat andelen SMF-intäkter något. Intäkter som kommer från SMF utgör nu ca 24% av näringslivsintäkterna eller ca 453 MSEK.

- RISE finansierar själva ett särskilt stöd à 10 000 kr i syfte att med hjälp av utvalda experter på plats utreda företagets behov kring stöd, samt förslag på därtill kopplad insats. Under 2018 fick 35 företag sådant stöd.
- RISE leder också ett projekt till stöd för SMF att delta i EU:s forskningsprogram. Under året har RISE stöttat 313 SMF i samband med support kring EU-finansierade ansökningar.
- RISE-instituterna har deltagit i flera riktade satsningar till SMF. Inom ramen för initiativet Smart Industri har RISE och Swerea deltagit i programmet kickstart digitalisering, en utbildningsinsats för att höja digitaliseringstempot hos svenska små och medelstora företag. Målet har varit att stödja 1000 företag.

Affärs- och innovationsområden tydliggör RISE erbjudanden

Genom indelningen i affärs- och innovationsområden (Aol) har erbjudanden till näringsliv och offentlig sektor tydliggjorts. Nedan är exempel på projekt kopplade till RISE Aol, där såväl stora som små företag liksom offentlig sektor ingår. För mer detaljer hänvisas till RISE årsredovisning.

Aol Digitalisering; Virtuellt tränare

RISE har tillsammans med företaget Gleechi utvecklat utrustning, baserat på virtuell träningsmiljö, för att skapa en simulator för verkstadsindustrin. Genom utrustningen kan man simulera olika moment i arbetsmiljön utan att riskera felgrepp som kan bli riskabla. Projektet har utvecklats ihop med Automation Region i Västerås där många stora verkstadsföretag ingår.

Aol Energi och Biobaserad ekonomi; Elektrobränslen för en fossilfri processindustri

RISE driver tillsammans med Södra, BillerudKorsnäs samt kemiföretaget AkzoNobel Speciality Chemicals ett projekt om elektrobränslen, gasformiga bränslen som produceras av överskottsel och främst vatten. Projektet ska studera dels förutsättningarna för svensk processindustri att öka produktionen av förnybara drivmedel, dels för dem att ta en mer aktiv roll i utvecklingen av en marknad för denna typ av produkter. En del av projektet är att utveckla en testbädd som ingår i ett europeiskt nätverk av testbäddar för elektrobränslen.

Aol Hållbara städer och samhällen; Ett intelligent hus för kontor och innovation

På uppdrag av Akademiska hus och tillsammans med andra parter har RISE tagit fram huvudkonceptet för byggandet av A Working Lab i Göteborg. Byggnaden kommer i sig själv att vara en laboratoriebänk där nya hållbara produkter, tjänster och affärsmodeller testas allt ifrån energieffektivt byggande till framtidens lärandemiljöer. Målet är att byggnaden certifieras enligt Miljöbyggnad nivå Guld.

Aol Hälsa och Life Science; Fördjupad kunskap kring biologiska läkemedel

Biologiska läkemedel är nödvändiga för många patienter med livslånga sjukdomar. RISE deltar i NextBioForm som ska bli ett internationellt ledande centrum för utveckling av biologiska läkemedel och leder arbetspaket inom forskning och innovation. I centrat ingår Lund och Malmö universitet, och svenska företag, bl.a Swedish Orphan Biovitrum, Biogaia och Solve. I projektet utnyttjas också forskningsanläggningen MAX IV.

Aol Materialomställning; Återvunnen konsumentplast blir ny förpackning

Återvinningsgraden för plastförpackningar är låg. Tillsammans med förpackningsindustrin och ICA har RISE drivit ett projekt för att ta fram en process för att kunna tillverka plastförpackningar av återvunnen plast. Processen kommer nu att spridas till aktörer i branschen.

Aol Mobilitet; Strategisk satsning för elvägar i stor skala

För att klara målet att Sverige ska vara klimatneutralt och fossilfritt 2045 prövas elvägsteknik i stor skala. RISE leder ett projekt som finansieras av Trafikverket och Vinnova där ett antal regioner, lärosäten och flera företag, bl.a Volvo, Scania och Vattenfall deltar.

RISE-instituten en stark aktör i innovationssystemet

RISE spelar flera viktiga roller som aktör i innovationssystemet:

- En viktig uppgift i RISE-institutens verksamhet är deltagande i nationella innovationsprogram.
- I regionala satsningar är forskningsinstitutens roll ofta att hålla ihop projekt med deltagande från såväl akademi som näringsliv.
- Forskningsinstitutens Test- och demonstrationsanläggningar är en viktig del av innovationsinfrastrukturen som påskyndar innovationsprocessen.
- Även för mobiliteten mellan akademi och näringsliv har instituten en stor betydelse.

Ett brett deltagande i nationella forsknings- och innovationsprogram

RISE-instituten deltar i satsningarna inom strategiska innovationsområden. För RISE-instituten är Vinnova och Energimyndigheten nationellt de viktigaste finansiärerna. Andra viktiga finansiärer är Stiftelsen för Strategisk Forskning SSF, Formas och Vetenskapsrådet.

I de strategiska innovationsprogrammen leder RISE-institut fem program och deltar i 17 stycken. RISE deltar aktivt i programmen och erhöll ca107 (60) MSEK i finansiering från programmen. RISE deltar också i programmet UDI som Vinnova driver. Under 2018 omsatte RISE-instituten ca 37 (40) MSEK kronor i projekt inom UDI.

Sedan tidigare har forskningsinstitutet också deltagit i de strategiska forskningsområden som drivs av lärosäten. Under 2018 ledde deltagandet till intäkter på ca 13 MSEK.

RISE aktivt i regionala satsningar

Forskningsinstitutet är engagerade som en aktiv partner i flera av de regionala satsningar som genomförs. Insatserna minskade i förhållande till föregående år och under 2018 omsatte de regionala satsningarna 53,3 (118,5) MSEK inom RISE. I dessa satsade RISE drygt 12,3 (13) MSEK i SK-medel. En stor del av satsningarna är inom Vinnovas program Vinnväxt men instituten deltar också i strukturfondsprojekt. För instituten blir de regionala satsningarna allt viktigare samtidigt som deras medverkan efterfrågas i ökad utsträckning. Dock ger finansieringen i dessa projekt, särskilt vad gäller strukturfonder, inte full kostnadstäckning.

Exempel på regionalt samarbete:

- Centrumbildningarna Compraser (Östra Regionen) med inriktning på produktionsteknik för fiberkompositer och PTC (Västra Götalandsregionen) med inriktning på produktionsteknik för metaller har regionalt stöd. Dessa två centrumbildningar är också utpekade som regioner med specialisering på innovativ flygteknik av EU:s CleanSky.
- Renepro är ett samarbetsprojekt med delfinansiering via Interreg Nord med partners från Finland (Uleåborgs universitet), Sverige (Luleå tekniska universitet, Future Eco

North Sweden och Swerim). Inom projektet studeras möjligheten att skapa biobaserade reduktionsmedel för metallurgisk industri inklusive integration av intressanta biobaserade värdekedjor så som bränsle- och kemikalieproduktion i kombination med reduktionsmedelsframställning.

- "BIORAFF – Mer från trädet" är ett Inter-regionalt samarbetsprojekt (INTERREG) inom bioraffinering – med målsättning att uppnå tillväxt i Nordens gröna bälte. RISE PFI är norsk partner och RISE Processum är svensk partner. Dessutom utvecklar RISE Processum FoU-samarbete med partners i Finland och Norge med stöd av de gränsregionala projekten Bioraff Botnia samt Green Bioraff Solutions.

Spetskompetens i samverkan med lärosäten och institut

RISE-instituten har en omfattande samverkan med lärosäten. Det omfattar samverkan såväl på utbildningsområdet genom adjungerade professorer/docenter och doktorander men också vad gäller utrustning. Under 2016 inleddes ett arbete med att teckna samarbetsavtal på RISE-nivå. Hittills har sådana avtal tecknats med Lunds och Uppsala universitet. Arbetet har fortsatt under 2018 som förberedelse för ytterligare avtal.

- Vid RISE och Swerea finns 2018 totalt 88 adjungerade professorer och docenter.
- Under 2018 fanns vid instituten också 144 anställda som bedriver forskarstudier.
- Antalet ex-jobbare vid RISE under 2018 var ca 200 stycken.

Frågan om gemensam utrustning mellan institut och lärosäten har aktualiserats i takt med att lärosäten får ett större ansvar för sin forskningsinfrastruktur. Många lärosäten tar nu fram strategier för hur man ska utveckla och synliggöra sin utrustning. Det finns flera exempel på utrustning som samägs eller samutnyttjas av olika lärosäten. Ofta är det analysutrustning som finns på lärosäten som instituten utnyttjar. När det gäller utrustning lite närmare tillämpningar förekommer det att sådan utrustning samägs av lärosäten och institut. Några exempel på samverkan kring utrustning är:

- RISE Mätteknik använder laserutrustning vid Umeå universitet där en SSF finansierad doktorand forskar på refraktometri, dvs att bestämma extremt små gaskoncentrationer.
- RISE stöder den regionala industrin kring Jönköping inom robust elektronik. I verksamheten ingår en institutsdoktorand inskriven vid Jönköpings högskola och som också utnyttjar utrustning där.
- RISE ingår i Kristineberg Marine Research and Innovation Centre som är uppbyggt kring Kristinebergs marina forskningsstation, en del av Göteborgs universitet. I centret ingår flera universitet och högskolor samt också IVL. Målet är att skapa ett internationellt och nationellt ledande centrum inom forskning och innovation för hållbar blå ekonomi.

Instituten bidrar till mobilitet med akademi och näringsliv

Antalet anställda vid RISE var vid årsskiftet 2018/19 totalt 2284 stycken varav 62 % män och 38 % kvinnor, en ökning av andelen kvinnor med 3 %. 478 personer nyanställdes inom RISE under 2018 varav 40 % kvinnor.

Under 2018 lämnade också 195 personer RISE. Av dessa gick 114 till näringslivet, 21 till universitet och högskola och 19 personer lämnade för offentlig sektor.

Så utnyttjas RISE test- och demonstrationsanläggningar

Vid RISE-instituten finns omkring 117 test- och demoanläggningar (ToD). En samordningsfunktion, ToD-kontoret, har etablerats på RISE. Under 2018 har inom ramen för kontoret ett omfattande planeringsarbete genomförts bl.a att stärka den ekonomiska redovisningen, samla information om testbäddar på www.testbedsweden.se och skapa attraktivare erbjudanden från testbäddar samt bättre beskriva nyttan med dem.

RISE samlade testbäddar är viktiga för SMF – både inom ramen för att utveckla nya produkter, tjänster och erbjudanden – men även i samband med teknisk verifiering inför marknadstillträde. Under 2018 initierades arbetet med att göra dessa testbäddar än mer tillgängliga för SMF.

RISE har under året engagerat sig i testbäddsaktiviteter såväl på nordisk som på europeisk nivå. I samverkan med övriga forskningsinstitut i de nordiska länderna; VTT i Finland, Sintef i Norge, GTS i Danmark; har en diskussion förts med Nordic Innovation om att bygga ett nordiskt nätverk av testbäddar vid de olika instituten för att bredda utbudet av testmiljöer för nordiska företag. Ett projekt planeras för 2019.

I diskussionerna inför det kommande europeiska forskningsprogrammet Horizon Europe har RISE varit aktivt i att driva frågan om finansiering av testbäddar, Technological Infrastructures, inom ramen för programmet. RISE har genomfört och deltagit i ett flertal workshops i Bryssel.

Internationellt konkurrenskraftiga forskningsinstitut

Ett av målen för RISE är att instituten ska vara internationellt konkurrenskraftiga. Den internationella verksamheten vid RISE bedrivs i huvudsak inom två spår. Det ena är att delta i internationella forskningsprogram, främst EU:s ramprogram Horisont 2020. Det andra är genom uppdrag för utländska företag som utförs såväl i Sverige som vid bolagens dotterbolag utomlands.

RISE är framgångsrika i Horisont 2020 men kraven på egenfinansiering begränsar

Deltagande i EU:s forskningsprogram är en viktig del av RISE-institutens internationella verksamhet och betydelsefullt för att utveckla kompetens och konkurrenskraft. RISE-instituten har tidigare tillhört en av de största mottagarna av EU-medel i Sverige från Horisont 2020, särskilt inom de områden där RISE fokus för deltagande ligger, Industrial Leadership och Societal Challenges.

Totalt har RISE-gruppen erhållit 225 MSEK från EU-projekt. Störst deltagande från RISE finns i energiprogrammet. En begränsning för RISE deltagande i EU-projekten är att dessa inte är helt finansierade utan RISE och Swerea måste använda SK-medel för medfinansiering. Under 2018 har minst 51 miljoner i SK-medel använts för att medfinansiera EU-projekt.

RISE och Swerea deltar också i European Institute of Innovation and Technology, EIT. Under året godkändes en ny KIC (Knowledge and Innovation Communities), inom Added value manufacturing, där RISE deltar. Sedan tidigare deltar RISE i fyra KIC:ar som etablerats i Sverige.

Institutens näringslivsintäkter från internationella kunder

RISE-instituten har en relativt omfattande internationell verksamhet vid sidan av deltagandet i EU:s H2020. Huvudfokus är marknader i Europa och USA. Intäkter från kunder utanför Sverige uppgick under 2018 till 615 MSEK, en ökning med 9 % i förhållande till föregående år. Huvuddelen av intäkterna kommer från Europa. I dessa intäkter ingår intäkter från RISE dotterföretag i Frankrike och Norge på totalt ca 110 MSEK.

Effektmätning inom RISE

Regeringen gav 2013 Tillväxtanalys (TA) i uppdrag att stödja RISE AB att utveckla ett system för att mäta effekter av institutens finansiering av SK-medel. Utifrån det förslag som lämnades till regeringen 2013 har RISE arbetat med implementeringen av förslaget. De punkter som TA lyft fram och som redovisas här är; publiceringar, patent, Nöjd Kundindex (NKI).

Publiceringar för att sprida forskningsresultat

Öppen publicering av forskningsresultat som möjliggör för andra att utnyttja dem är en indirekt effekt av institutens arbete bl.a. med SK-medel. För att få en bättre spridning av våra resultat överför RISE-instituten sina publicerade artiklar till DiVA (Digitala Vetenskapliga Arkivet). DiVA är en publicerings- och arkiveringsplattform för forskningspublikationer och studentuppsatser som används av 40 offentligt finansierade lärosäten och myndigheter i Sverige och övriga Norden.

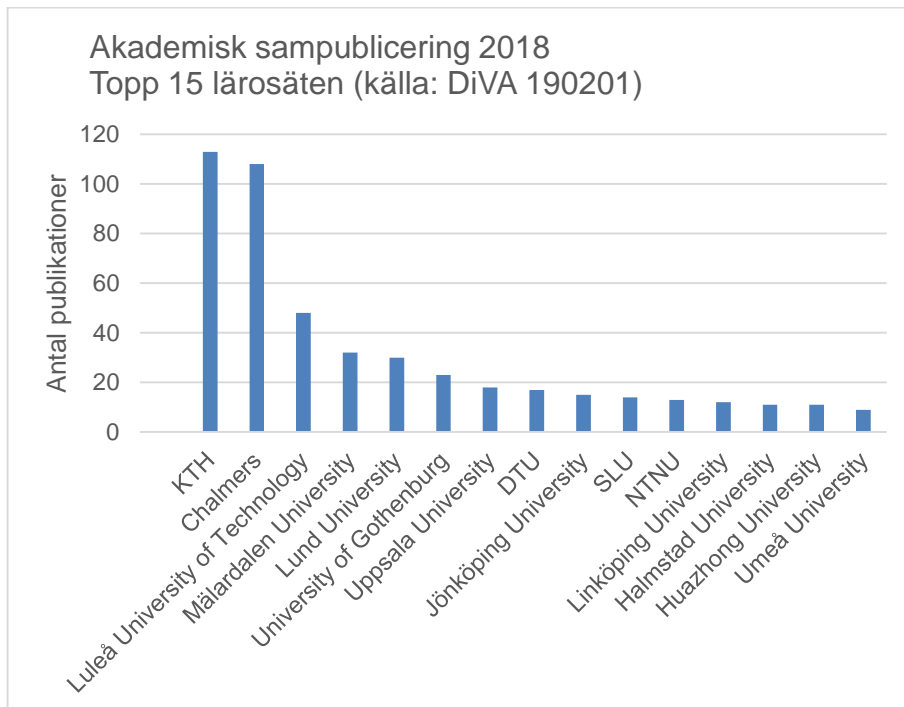

Fig 2. Sampublicering av RISE forskare med organisationer

Instituten publicerar löpande som ett medel för att sprida information och kunskap om sin FoU liksom för att göra sig kända som forskningsaktörer. För 2018 finns i DiVA totalt 665 referegranskade publikationer från RISE varav 449 artiklar och 216 konferensbidrag.

I figur 2 och 3 ges en sammanställning av institutens granskade publiceringar dels med andra aktörer, dels med andra länder. Som framgår publicerar instituten mest med KTH och Chalmers och med länder mest med organisationer i UK. Flest sampublicationer har skett med ICT-divisionen följt av divisionen för Biovetenskap och material.

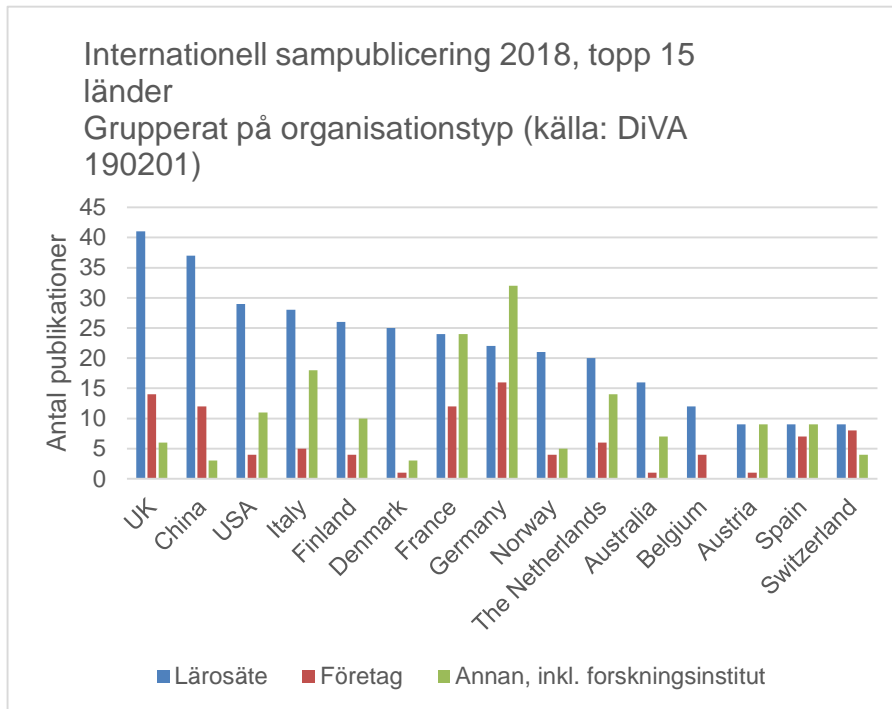

Fig 3. Sampublicering av RISE forskare med utländska forskare

RISE breddar arbetet med IPR över hela koncernen

Tech Transfer Office (TTO), med ansvaret att utveckla RISE förmåga att skydda och kommersialisera immateriella tillgångar och förvalta ägandet av de ca 30 bolag som knoppats av från verksamheten, har under 2018 startat och befäst ett koncernövergripande och harmoniserat arbetssätt i patentkommittéer i samtliga divisioner inklusive den nya divisionen Material och Produktion (f.d. SWEREA). Viktiga delmoment i detta arbete har varit att:

- förbereda upphandlingen av ett koncernövergripande patenthanteringssystem
- starta arbetet med att harmonisera koncernens regelverk för ersättning till uppfinnare
- bredda frågan kring kommersialisering av patent till att gälla kommersialisering av immateriella tillgångar
- leda översynen av divisionernas patentportföljer
- hållit internutbildning i IPR

Under 2018 har ett nytt system av divisionsvisa patent kommittéer börjat byggas upp under TTO:s ledning, samtidigt som patentarbetet i de redan etablerade patentkommittéerna hos de tidigare instituten Innventia och Acreo fortsatt hanteras enligt befintliga system.

Det nya, harmoniserade systemet av divisionsvisa patent kommittéer syftar till att åstadkomma:

- patentskydd för de uppfinningar som bedöms vara värdefulla ur affärssynpunkt och som bedöms ha förutsättningar att få hållbart patentskydd;
- patent relaterade skydd för uppfinningar som bedöms vara värdefulla ur affärssynpunkt men som av något skäl inte bedöms vara lämpliga att patentskydda;
- säkerställande av att RISE uppfyller sina skyldigheter gentemot sina uppfinnare, anställda såväl som externt anlitate, kunder, samt andra intressenter;
- en uppdaterad och värdeoptimerad patentportfölj, som innehåller patent som bedöms ha värde för kundsegment och territorier som är av intresse för RISE.

Instituten inom RISE-koncernen tillsammans med Swerea äger 444 aktiva patent. Utöver detta samägs ungefär lika många tillsammans med andra parter, men där instituten bidragit på ett betydande sätt. Licensintäkterna för dessa patent är relativt blygsamma och var under 2017 ca 2,3 MSEK. Under 2018 har instituten själva eller tillsammans med andra ansökt om 22 patent.

Nyttan med RISE värderas högt i ny kundundersökning

En kundundersökning för 2018 har genomförts där 750 av våra kunder har förmedlat sina åsikter, förväntningar på och attityder till oss på RISE. 91 % säger att samarbetsprojektets resultat har kommit till nytta i deras verksamheter.

Kundersökningen har som föregående år genomförts som telefonintervjuer och pågått under v 5 - 8. RISE fick än en gång höga resultat även om vi sjunkit något sedan 2017. NKI* uppgick till 7,4 (2017:7,5) och 85 % av kunderna skulle välja oss som innovationspartner i nya uppdrag (2017: 87).

Större genomslag i media

Under 2018 har RISE genomslag i olika media ökat väsentligt. Exempelvis har drygt 4000 artiklar publicerats i redaktionell online-media i förhållande till drygt 1300 året innan. Nyheter som haft stort genomslag i svensk media har handlat om Awitar och SEEL (två nya testbäddar) och i internationell media om skogsbränder och AstaZero (testbanan för fordon).

Även besöksfrekvensen på RISE hemsida www.ri.se har ökat väsentligt. I förhållande till föregående år har den ökat med 200 %.

Hållbarhet på RISE

RISE hållbarhetsarbete är väl förankrat i organisationen och bedrivs på olika nivåer. Förutom den övergripande styrningen bedrivs hållbarhetsarbete på alla nivåer inom RISE-koncernen. Det finns ett stort antal olika hållbarhetsinitiativ inom koncernen. Bolagen lägger tonvikt på olika frågor, beroende på verksamhetens eller projektens inriktning, men ambitionen är alltid att lyfta fram hållbarhetsaspekterna i externa och interna projekt.

Under 2018 har det pågått ett intensivt arbete med att ta fram en Hållbarhetsstrategi som omfattar hela RISE hållbarhetsarbete fram till 2025. En genomgående ambition i vårt framtida hållbarhetsarbete är att hela tiden jobba med 2 strategiska hållbarhetsområden, det externa och det interna. Samtidigt som vi fortsätter vårt arbete med att stödja det svenska samhället och industrin i arbetet mot en hållbar utveckling jobbar vi också intensivt med vårt interna hållbarhetsarbete där resurs-, klimat- och etikfrågorna är centrala.

Vårt absolut största bidrag till en hållbar utveckling sker genom de projekt och uppdrag som RISE genomför, framförallt genom användning av resultaten. För att få en bättre kunskap om våra projekt och förbättra våra ansökningar belyser vi uppdragens totala hållbarhetspåverkan genom vår modell för hållbarhetsdeklarationer. Under 2018 har det genomförts ett pilotprojekt där alla divisioner haft möjlighet att testa modellen men från 2019 tillämpas modellen över hela RISE.

Under året har också cirka 20 medarbetare utbildats till att fungera som hållbarhetsstöd. Hållbarhetsstödens uppgift är att stödja projektledare när de genomför hållbarhetsdeklarationer av större projekt. Ett av RISE hållbarhetsmål är att all verksamhet skall vara hållbarhetsdeklarerad 2020.

Särskilda uppdrag till RISE

Electro Mobility Lab

Bolaget SEEL AB (Swedish Electric Transport Laboratory AB) har bildats för att uppföra och driva en testanläggning till stöd för utveckling av elektrifierade transporter. SEEL ägs till 40 % av Chalmers Tekniska Högskola och till 60 % av RISE. Anläggningen planeras på två olika siter; Göteborg och Nykvarn. Regeringsbeslut om 575 MSEK togs den 26 juni 2018 då Energimyndigheten (EM) fick uppdraget att hantera utbetalning av medlen.

MOU har signerat både med bolag inom fordonssektorn och inom den maritima med ambitionen att verka för en större andel elektrifierade transporter.

Diskussioner pågår med större svenska fordonstillverkare som planeras bli garantikunder till SEEL och därmed garantera en lägsta beläggningsnivå.

Verksamheten kommer att täcka allt från komponentprovning t.ex. battericeller eller kraftelektronik till delsystem som elektrifierad transmission och provning av hela fordon.

För att säkerställa att upplägget är i linje med EU kommissionens konkurrenslagstiftning pågår nu ett arbete att ta fram underlag till en anmälan som skall godkännas av EU. Arbetet framskrider bra och en dialog med kommissionen har initierats av Näringsdepartementet. Upphandling av utrustning kan ej påbörjas före ett positivt beslut i EU vilket estimeras komma i slutet av 2019.

Inrättande av ett kemiskt Substitutionscentrum

RISE fick i november 2017 i uppdrag att inrätta och upprätthålla ett Substitutionscentrum vars uppgift främst är att stötta företag, inklusive små och medelstora företag och även offentlig verksamhet, att byta ut farliga kemikalier i sina produkter, varor och tjänster eller använda icke-kemiska metoder och tekniker.

2018 har varit ett uppstartsår mycket inriktat på att organisera och bemanna verksamheten, tillsätta en styrelse med bred representation från intressenter, samverka med målgrupper och intressenter samt kommunicera om centrumet. I mitten på hösten var bemanningen 4 anställda och 4 styrelsemöten har genomförts.

Genom föredrag om substitution och om centrumet på olika konferenser har vi nått drygt 300 företag. Med ca. 25 företag har centrumet haft djupare kontakt om samarbete. I den strategi- och verksamhetsplan som tagits fram har ett viktigt fokus varit möjligheter att nå och stötta SMF. För stöd till offentlig sektor har samarbeten initierats med bl a SKL, Kemi och Naturvårdsverket.

Substitutionscentrum har under första året också deltagit i flera internationella aktiviteter. Dessa har genomförts bl a för att studera hur andra länder arbetar med substitutionsfrågor samt skapa viktiga kontakter exempelvis inom ECHA, OECD och Europakommissionen.